

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลท่าเตื่อ – มิดกา

อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไป

สภาพทางภูมิศาสตร์ตำบลท่าเตื่อ – มีดกา

ตำบลท่าเตื่อ – มีดกา เป็นพื้นที่ราบและเนินสูงล้อมรอบด้วยภูเขาตั้งแต่ ๒๖๐-๓๕๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นที่ตั้งของแหล่งชุมชน และสถานที่ราชการต่างๆ มีเส้นทางน้ำไหลลำห้วยขนาดเล็กมากมาย ซึ่งเห็นได้โดยทั่วไป ทอดตัวจากเหนือลงใต้ แต่จะมีน้ำไหลให้เห็นเฉพาะฤดูฝนหรือเฉพาะช่วงที่มีน้ำมาก มีอาณาเขตโดยสังเขป ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับบ้านวังหลวง	หมู่ที่ ๔	ตำบลท่าเตื่อ	อำเภอดอยเต่า	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศใต้	ติดต่อกับบ้านดงมะนะ	หมู่ที่ ๖	ตำบลท่าเตื่อ	อำเภอดอยเต่า	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบ้านสันติสุข	หมู่ที่ ๗	ตำบลดอยเต่า	อำเภอดอยเต่า	จังหวัดเชียงใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับบ้านวังหลวง	หมู่ที่ ๔	ตำบลท่าเตื่อ	อำเภอดอยเต่า	จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน

สภาพโดยทั่วไปของตำบลท่าเตื่อและตำบลมีดกา เป็นที่ราบแอ่งก้นกระทะ ลักษณะของตำบลท่าเตื่อและตำบลมีดกาจะเป็นตำบลขนาดใหญ่ พื้นที่ชุมชนอยู่กันไม่หนาแน่น กระจายตามสัดส่วนทุกหมู่บ้าน ประชากรในเขตตำบลท่าเตื่อ ณ กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑,๙๖๘ คน แยกเป็นชาย ๙๕๒ คน แยกเป็นหญิง ๑,๐๑๖ คน มี ๑,๐๑๙ ครัวเรือน และประชากรในเขตตำบลมีดกา ณ กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒,๓๑๒ คน แยกเป็นชาย ๑,๑๓๐ คน แยกเป็นหญิง ๑,๑๘๒ คน มี ๘๕๑ ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

สภาพโดยทั่วไปของตำบลท่าเตื่อ-มีดกา

สภาพโดยทั่วไปของตำบลท่าเตื่อ – มีดกา สามารถจำแนกออกเป็นด้านต่างๆ ตามสภาพการพัฒนาของตำบลได้ ดังต่อไปนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในตำบลท่าเตื่อ – มีดกา ในปัจจุบันถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาถนน ไฟฟ้า ฯลฯ ประชาชนจะได้รับบริการอย่างทั่วถึง

๑. การคมนาคม

การคมนาคมและขนส่ง เทศบาลตำบลท่าเตื่อ-มีดกา มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดใกล้เคียง และติดต่อกับอำเภอต่างๆ ภายในจังหวัดเชียงใหม่ ได้โดยสะดวก โดยมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๑๑๐๓ (ถนนสายฮอด – ดอยเต่า-แม่ตื่น) เป็นเส้นทางที่ใช้ติดต่อกับอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

การคมนาคม และขนส่ง ที่สามารถติดต่อกับอำเภอดอยเต่า และเทศบาลตำบลท่าเตื่อ-มีดกา ได้สะดวก คือ การคมนาคมทางรถยนต์ ซึ่งเป็นรูปแบบการคมนาคม และขนส่งที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในปัจจุบัน ทำให้ชุมชน

เทศบาลตำบลท่าเตื่อ-มีดกา สามารถติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูนและจังหวัดใกล้เคียง อำเภอต่าง ๆ ภายใน จังหวัดและภายในอำเภอ โดยมีรถยนต์โดยสาร ประจำทาง ให้บริการดังนี้

๑. รถยนต์โดยสารประจำทางสาย เชียงใหม่ – ฮอด – ดอยเต่า
๒. รถยนต์โดยสารประจำทางสาย จอมทอง – ฮอด – ดอยเต่า – กรุงเทพฯ
๓. รถยนต์โดยสารประจำทางสาย แม่ฮ่องสอน – ดอยเต่า - กรุงเทพฯ
๔. รถยนต์โดยสารสองแถวประจำทาง สายฮอด – ดอยเต่า

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

- ประเพณีวันขึ้นปีใหม่	ประมาณเดือน	มกราคม
- ประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยเกิ้ง	ประมาณเดือน	กุมภาพันธ์
- ประเพณียี่เป็งรำลึก	ประมาณเดือน	เมษายน
- ประเพณีแห่ไม้ค้ำ	ประมาณเดือน	เมษายน
- ประเพณีวันสงกรานต์	ประมาณเดือน	เมษายน
- ประเพณียี่เป็งรำลึก	ประมาณเดือน	ตุลาคม พฤศจิกายน
- ประเพณีวันเข้าพรรษา ออกพรรษา	ประมาณเดือน	กรกฎาคม ตุลาคม พฤศจิกายน

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ตำบลท่าเตื่อ – มีดกา

ในตำบลท่าเตื่อ – มีดกาภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน ๔ ดาน

๑.ด้านหัตถกรรม

๒.ด้านเกษตรกรรม

๓.ด้านอุตสาหกรรม

๔.ด้านการแพทย์แผนไทย

ด้านหัตถกรรม

ดอกไม้ประดิษฐ์

นางหวานจิต อัญชลีมงคล

ที่อยู่ ๓๓๗ ม.๓ ต.ท่าเตื่อ อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่ โทร.๐๘๗-๑๘๙๐๐๖๒

ประวัติความเป็นมา

เดิมที่เมื่อปีพ.ศ.๒๕๕๕ แม่หวานจิต เป็นผู้ที่สนใจในการทำดอกไม้ประดิษฐ์ ได้รับการประสานงานจาก กศน.ต.ท่าเตื่อ ให้ไปเรียนรู้การทำดอกไม้จันทน์ที่ ต.บ้านแอ่น หลังจากนั้นแม่หวานจิตจึงนำมาขยายองค์ความรู้โดยการกลับมาสอนผู้สูงอายุในพื้นที่บ้านแปลง ๕ ที่สนใจ ปรากฏว่ามีผู้สูงอายุสนใจ และเริ่มเรียนรู้สามารถนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายได้จนถึงทุกวันนี้

ข้อมูลผลิตภัณฑ์

ดอกไม้จันทน์มี ๒ แบบคือแบบเดี่ยวและแบบช่อ แบบเดี่ยวจำหน่ายดอกละ ๑ บาท แบบช่อจำหน่ายช่อละ ๒๕ บาท กำลังการผลิตสามารถผลิตได้ ๑๔๐ ดอก/คน/วัน

วัสดุอุปกรณ์

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

รูปภาพการดำเนินงานกลุ่ม

ด้านอุตสาหกรรม

การแปรรูปปลา

นายประดิษฐ์ สมคำ

บ้านเลขที่ ๑๗๔ ม.๒ ต.ท่าเตื่อ อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เดิมทีเริ่มจากการออกหาปลาเพื่อยังชีพที่ทะเลสาบดอยเต่า และได้ปลามาเยาะกินไม่ไหวเลยแบ่งจำหน่าย ก็ยังเหลือปลาจึงทำการแปรรูปเป็นปลาแห้งดอยเต่าหรือ ปลาหย่าง จนมีชื่อเสียงโด่งดังไปในเรื่องของปลาแห้งดอยเต่า จึงทำจริงจังโดยจ้างชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงมาทำปลา โดยจ้างกิโลละ ๓ บาท ชาวบ้านมีงานทำมีรายได้ แต่เนื่องจากปัจจุบันทะเลสาบดอยเต่าไม่มีน้ำและไม่มีปลาจึงได้รับปลานิลจากทางภาคกลางมาแปรรูปจำหน่ายแทนจนทำเป็นอาชีพจนถึงทุกวันนี้

ข้อมูลผลิตภัณฑ์

- ปลานิลแห้ง ๑ กิโลกรัม	กิโลกรัมละ	๑๕๐	บาทโดยประมาณ
- ปลาสร้อยแห้ง ๑ กิโลกรัม	กิโลกรัมละ	๑๒๐	บาทโดยประมาณ

ราคาขึ้นอยู่กับขนาดของปลาแห้ง**

ขั้นตอนการแปรรูปปลาแห้งดอยเต่า

๑. นำปลานิล/ปลาสวาย/ปลาจิ้น มาทำความสะอาด คัดไว้ใส่ ขอดเกล็ดล้างน้ำให้สะอาด

๒. นำปลาตากแห้งเป็นเวลา ๑ วัน

๓. นำปลาที่ตากแห้งแล้ว ๑ วันมาอบในเตาอบเป็นเวลา ๒ วัน

๓. นำปลาที่อบแล้วจำนวน ๒ วันมาคัดแยกขนาดแล้วแพคใส่ตระกร้าส่งลูกค้า

ด้านเกษตรกรรม(การประมง)

ปลาต้ม

นางอัมพร อินทะจักษ์

บ้านเลขที่ ๑๖๓ ม.๓ ต.ท่าเตี้อ อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

ครอบครัวของแม่อัมพรมีอาชีพหาปลาามาตั้งแต่ รุ่นพ่อรุ่นแม่ จนถึงรุ่นแม่อัมพร โดยหาปลาจากทะเลสาบดอยเต่าแล้วขายให้กับผู้รับซื้อปลา เป็นอาชีพที่หาเลี้ยงครอบครัวมา จนถึงปัจจุบันปลาในทะเลสาบดอยเต่าลดน้อยลง แม่อัมพรจึงเปลี่ยนวิธีจากหาปลาเพื่อขายให้กับพ่อค้ามาเป็นหาปลาแล้วนำมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายนั่นคือ การทำปลาต้มห่อใบตองสูตรของแม่อัมพรเอง จำหน่ายตามมอเตอร์ที่สั่งโดยทุกวันพุธของสัปดาห์จะเอามาจากเรือขึ้นมาทำความสะอาดและเตรียมปลาไว้และในวันพฤหัสบดีจะทำการทำปลาต้มห่อใบตองแล้วให้ลูกชายส่งลูกค้าตามสั่งเป็นอาชีพที่แม่อัมพรรักและสามารถสามารถสร้างรายได้ให้กับแม่อัมพรได้

วัสดุอุปกรณ์/ขั้นตอนในการทำปลาสาม

๑. ใบตองที่เช็ดทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว

๒. เนื้อปลาที่สับและผสมเครื่องปรุงเรียบร้อยแล้ว

๓. ปลาที่ใช้คือปลานวลจันทร์

๔. นำปลาที่สับปรุงเรียบร้อยแล้วมาห่อกับใบตองประมาณ ๓ ชั้น

๕. นำมาแพคใส่ถุงพร้อมจำหน่าย

ด้านหัตถกรรม(การทอผ้าด้วยมือ)

กลุ่มทอผ้าบ้านซ่งแปลง ๘

ที่ตั้ง บ้านแปลง ๘ หมู่ที่ ๒ ต.ท่าเตี๋ย อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เริ่มก่อตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้นเมื่อ เดือนสิงหาคม ๒๕๔๑ โดยการส่งเสริมของนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่ มีสมาชิกเริ่มจำนวน ๒๐ คน ทอผ้าลายโบราณ เช่น ลายเกล็ดเต่า ลายดี ลายยกมุก ลายไกล และ ผ้าขึ้นดินจกลายโบราณ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๘ ได้มีโอกาสร่วมรับเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่พระองค์ได้เสด็จมาเยี่ยมราษฎรในอำเภอดอยเต่า จึงทำให้นางแสงเดือน เปี้ยตัน ประธานกลุ่มทอผ้าแปลง ๘ ได้มีโอกาสเข้าพบกับท้าวผู้หญิง จรุงจิตต์ ธีชะระ ราชเลขานุการในพระองค์ และได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอและผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มทอผ้าบ้านแปลง ๘ ทำให้ในปีต่อมาได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานฝ้ายให้ทางกลุ่มได้นำมาทอเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอส่งให้กับศูนย์ศิลปะชีพอีสวนจิตลดา มาจนถึงปัจจุบัน

เอกลักษณ์ของผ้าทอตีนจก

การทอผ้าตีนจกของอำเภอดอยเต่าเป็นลวดลายโบราณ โดยใช้สีธรรมชาติอันเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มแม่บ้านแปลง ๘ และคุณแสงเดือน นั้นคือความเป็นพื้นบ้านของลวดลายและสีสันทาจากธรรมชาติ ผลงานที่ปรากฏได้แก่

๑. ลายลาวแอ้
๒. ลายช้างคู่
๓. ลายลาวหลวง
๔. ลายหงส์เครือ
๕. ลายจันทร์น้อย
๖. ลายดอกจันทร์
๗. ลายดอกแก้ว
๘. ลายกูดขอ
๙. ลายศิริฉาย
๑๐. ลายแสงเดือน

ผ้าขึ้นตีนอ.ดอยเต่าลายต่างๆ

ด้านการแพทย์แผนไทย (การนวดจับเส้น)

นวดจับเส้น

นางก่องคำ เมืองดี (แม่คำ)

บ้านเลขที่ ๘๓ ม.๒ ต.ท่าเตื่อ อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่

ความเป็นมา

เดิมทีแม่คำได้รับการติดต่อจากโรงพยาบาลดอยเต่าให้เจ้ารับการเรียนนวดจากพระ เพื่อนำความรู้มาใช้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ โดยทางโรงพยาบาลให้แม่คำประจำการที่โรงพยาบาลดอยเต่าคอยให้คำตอบแทนแม่คำคนละครั้งของรายได้ต่อวันที่ได้ จนหมดโครงการแม่คำจึงได้กลับมารับนวดแถวบ้านให้กับเพื่อนบ้าน ด้วยฝีมือในการยวดของแม่คำทำให้ชาวบ้านชื่นชอบและติดต่อให้แม่คำไปนวดโดยแม่คำคิดค่าบริการนวดชั่วโมงละ ๑๐๐ บาท

ด้านการหัตถกรรม (การสานเส้นพลาสติก)

ผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติกบ้านแปลง๕

ที่ตั้ง ๑๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลท่าเตื่อ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมา

การก่อตั้งครั้งแรก ได้รับ การฝึกอบรม จากกศน.ตำบลท่าเตื่อ ประมาณปีพศ ๒๕๕๗ โดยการทำ ตะกร้า กระจเป่า ในรูปทรงต่างๆจากเส้นพลาสติก และจัดเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๘ ต่อยอดด้วยการทำ ตะกร้าจากเชือกกลม และ ถักกระจเป่า หมวกผ้าพันคอ

ผลิตภัณฑ์

๑. ตะกร้าจากเชือกกลม

๒. กระเป๋าถัก

๓.ผลิตภัณฑ์อื่นๆ

